

Danica Radoš
Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet
HR-21000 Split, Poljička cesta 35
drados@ffst.hr
<https://orcid.org/0009-0008-1064-7226>

DRUGA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O ANTIČKOJ FILOZOFIJI
I DRUGIM FILOZOFSKIM DISCIPLINAMA – ICAP&O
(SPLIT, 16. – 18. LISTOPADA 2024.)

Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu, od 16. do 18. listopada 2024. godine, održano je drugo izdanje Međunarodne konferencije o antičkoj filozofiji i drugim filozofskim disciplinama pod nazivom *International Conference on Ancient Philosophy & Other* (ICAP&O). Konferenciju su organizirali Odsjek za filozofiju i Znanstveni centar *Berislav Žarnić*, s ciljem uspostave dijaloga i suradnje među akademikima i filozofima koji se bave istraživanjem antičke filozofske tradicije te njezinom primjenom u suvremenim filozofskim raspravama. Konferencija je okupila četrnaest izlagača iz osam zemalja: Hrvatske, Crne Gore, Francuske, Grčke, Njemačke, Poljske, Rumunjske i Bugarske, a program je bio podijeljen na dvodnevna izlaganja i pretkonferencijski seminar namijenjen studentima. Seminar je održao dr. sc. Przemyslaw Nehring, prof. sa Sveučilišta Nicolaus Copernicus u Torunu, 16. listopada, o temi *Scrinium Augustini*. Tom je prigodom predstavio bazu podataka s prikupljenim pismima sv. Augustina. Studenti su imali priliku istražiti bazu koristeći se različitim metodama pretraživanja i upoznali su se sa značajem tog projekta za znanstvene publikacije i buduća istraživanja.

Konferenciju su 17. listopada službeno otvorili prodekan za znanost i međunarodnu suradnju, dr. sc. Nikša Varezić, izv. prof. i pročelnik Odsjeka za filozofiju, dr. sc. Ljudevit Hanžek, doc., koji su istaknuli važnost takvih događanja za razvoj filozofskih istraživanja.

Nakon otvaranja uslijedilo je plenarno izlaganje pozvanog predavača dr. sc. Zbigniewa Nerczuka, prof. sa Sveučilišta Nicolaus Copernicus o temi *The Problem of the History of Ancient Philosophy, or the Search for the Lost Atlantis*. Profesor Nerczuk analizirao je trenutačni interpretativni model i pristup antičkoj filozofiji naglasivši potrebu za novim smjerom istraživanja filozofske baštine kako bi bolje razumjeli razvoj i prijenos antičkih filozofskih ideja.

Nakon plenarnog predavanja konferencija se nastavila u tematskim blokovima koji su obuhvaćali širok raspon tema iz antičke filozofije, od ontologije i epistemologije do srednjovjekovne filozofije i filozofije politike. U izlaganju *Κολάσις: to repress injustice and criminality in Plato's Laws*, Adèle Marin-Le Bras sa Sveučilišta Jean Moulin Lyon analizirala je pojam *kolasis* (kazna) u Platonovim *Zakonima* naglasivši da kazna nije dovoljna za postizanje kreposti te je otvorila raspravu o Platonovu viđenju pravde. U bloku posvećenom Platonovim filozofskim idejama predstavljene su i druge teme.

Dr. sc. Octavian Puric sa Sveučilišta u Bukureštu u izlaganju pod naslovom *The Ontological Role of Media in Plato* istraživao je ulogu medija u Platonovim radovima. Puric je analizirao pojam medija u Platona povežavši ga s prirodnim i tehnološkim ili umjetnim medijima. Istaknuo je ulogu medija u Platonovoj ontologiji, osobito u odnosu između autentičnog bića i njegovih osjetilnih prikaza. Posebno se izdvojilo izlaganje dr. sc. Igora Mikecina, prof., člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) sa Sveučilišta u Zagrebu, koji je u izlaganju *Plato's Reception of Early Greek Philosophy* analizirao Platonove reinterpetacije predsokratovske filozofske misli u oblikovanju vlastite filozofije. Dr. sc. Vladimir Drekalović, prof. sa Sveučilišta u Crnoj Gori, u izlaganju pod naslovom *Mathematical Platonism and Scientific Explanation*, analizirao je razlike antičkog i suvremenog poimanja matematičkog platonizma. Naglasio je kako suvremeni pristupi matematičkom platonizmu, osobito u Sjevernoj Americi, naginju znanstvenom realizmu pri čemu matematički objekti služe kao alat za objašnjavanje stvarnih fenomena.

Osim bloka posvećena analizi Platonove filozofije, u sklopu konferencije jedan blok izlaganja bio je posvećen analizi i interpretaciji Aristotelove filozofije. Lin Li sa Sveučilišta u Kölnu izložila je temu *Essential and Accidental Predication in Aristotle's Categories, Topics and Posterior Analytics*. U izlaganju je analizirala razliku između esencijalnih i akcidentalnih predikacija. Naglasak izlaganja bio je na ontološkim i logičkim aspektima tih predikacija i kako se one razvijaju u različitim Aristotelovim djelima. Andreas Kindler i Leslie Schillen sa Sveučilišta u Tübingenu također su se bavili temama Aristotelove filozofije. Schillen se u izlaganju *Aristotle and Bolzano on Priority Relations among Sciences* bavila usporedbom znanosti u djelima Aristotela i Bolzana naglasivši hijerarhijske odnose među znanostima. Kindler je izlagao o temi *Sports, Knowledge, and Aristotelian Sciences* povežavši Aristotelovu teoriju znanja u kontekstu sporta. Razlikuje teorijsko znanje (*knowledge-that*) od praktičnog znanja (*knowledge-how*), gdje iskustvo igra ključnu ulogu u kontekstu stvarnog djelovanja, poput sportskih aktivnosti. Danica Radoš u izlaganju *Fictional Constructs or Real Entities? The Ontology of Geometrical Objects in Aristotle's Metaphysics* fokusirala se na ontologiju geometrijskih predmeta u Aristotelovoj *Metafizici*. Dotaknula se različitih teorija, od matematičkog fikcionalizma do literalizma te analize dijelova Aristotelovih tekstova kako geometrijski objekti postoje u odnosu na osjetilni svijet. Konferencija je uključivala i interdisciplinarne teme. Dr. sc. Yiannis Giossos, izv. prof. i dr. sc. Maria Panagiotopoulou sa Sveučilišta u Ateni, u izlaganju pod naslovom *Athlete vs e-athlete?: Philosophical Perspectives*, uspoređivali su ulogu sportaša od antičke Grčke do modernih e-sportova. Autori su istraživali razvoj sporta i ulogu sportaša uspoređivši antičke grčke sportaše s modernim e-sportašima. U izlaganju su prikazali filozofsku dimenziju sporta i istraživanje kako se identitet sportaša mijenjao tijekom povijesti.

Filozofske refleksije antičke misli proširile su se i na druge aspekte filozofije. Dr. sc. Tonći Kokić, prof. s Filozofskog fakulteta u Splitu izlagao je o temi *A concise glossary to Jain (meta)physics*, gdje je tijekom izlaganja sudionike uveo u đinsku (meta)fiziku i objasnio ključne pojmove u njihovoj filozofiji. Profesor Kokić u izlaganju se bavio manje poznatim konceptima đinističke fizike i atomistike prikazavši kako đinističke ideje o prirodi fizičkog svijeta prethode nekim modernim znanstvenim teorijama

te kako mogu poslužiti kao vodič za daljnje istraživanje prirode materije i prostora. Dr. sc. Konstantinos Alevizos s Ionian Sveučilišta (Grčka) i Sveučilišta de Rouen Normandie (Francuska) izlagao je o temi *Man's Intellectual Faculty (διάνοια) and Its Capacity to Create False Beliefs, According to Epicurus' Theory* baveći se Epikurovom teorijom ljudske intelektualne sposobnosti (διάνοια) i stvaranjem lažnih uvjerenja, koja uzrokuju oblik unutarnjeg nemira. Taj nemir potiče strah zbog neistinitih ili lažnih uvjerenja, koja su isprazna. Prema Epikurovu učenju, rješenje je u proučavanju prirodnog svijeta s drugim nutarnjim sposobnostima, što omogućava razlučivanje ispravnog od lažnog vjerovanja.

Izlaganje Ive Y. Valkova sa Sveučilište Sveti Kliment Ohridski u Bugarskoj, pod naslovom *The Geometry of Time*, bavilo se istraživanjem svijesti i spoznaje, kao i mogućnosti postojanja jedinstvenih zakona koji upravljaju različitim razinama stvarnosti. Spoznaja i svijest su, prema toj ideji, oblikovani ograničenjima okoliša i evolucijskom poviješću.

Osim pretkonferencijskog seminara, dr. sc. Przemyslaw Nehring, prof. sudjelovao je i s izlaganjem pod naslovom *Epistolographic Theory and Practice in Augustine's Letters*, gdje je analizirao važnost Augustinovih pisama za razumijevanje njegovih intelektualnih aktivnosti i svakodnevnog života.

Trodnevna međunarodna konferencija ICAP&O bila je izvrsna prilika da znanstvenici izlože svoja najnovija istraživanja, ali i da se uključe u plodne rasprave i komentare s kolegama s drugih sveučilišta. U okviru događanja raspravljalo se o važnim filozofskim pitanjima, uključujući razne filozofske teorije i učenja u djelima antičkih autora te odnosu između antičkih metafizičkih koncepata i moderne znanosti. Na konferenciji su sudjelovali studenti doktorskih studija i poslijedoktorandi, što je znatno pridonijelo njihovoj suradnji s iskusnijim kolegama u području te razmjeni iskustava i savjeta. Ta interakcija istaknula je važnost ovog skupa kao platforme za profesionalni razvoj i umrežavanje.

Konferenciju je svečano zatvorio dr. sc. Tonći Kokić, prof., koji je zahvalio svim sudionicima na njihovim doprinosima te ih pozvao na buduću suradnju i nastavak znanstvenih rasprava. Događaj je fotografski dokumentirala kolegica Tamara Ljubičić ostavivši tako sudionicima trajni podsjetnik na važno događanje. Konferencija je zaključena s očekivanjima novih istraživanja i suradnje među sudionicima, što otvara put za buduće izdanje ovog znanstvenog skupa.